

Ontwerpbesluit verkeersknip Berkenboomsweg kruising Overkampsweg en Walstein

Reg.nummer.: 02430000086056 / 02430000284729

Burgemeester en wethouders van Harderwijk zijn op grond van artikel 18, lid 1, sub d van de Wegenverkeerswet 1994 bevoegd om verkeersbesluiten te nemen.

Overwegingen ten aanzien van het besluit

Het gebied Hierden-De Enk is een plattelandsgebied met smalle wegen en een recreatief karakter. De wegen zijn gecategoriseerd als erftoegangswegen buiten de bebouwde kom waar een snelheid geldt van 60 km/u.

De Berkenboomsweg, Kruisweg, Overkampsweg en Snippendalseweg kennen een rijbaanbreedte van 2,5 meter.

Met name langs de eerstgenoemde drie wegen is nauwelijks uitwijkmogelijkheid. Er zijn zeer smalle tot geen berm aanwezig. Ook zijn er weinig inritten die als uitwijkgelegenheid kunnen dienen. Bovendien is het zicht uiterst beperkt vanwege begroeiing langs de weg in combinatie met de bochtigheid van de wegen.

Op 12 februari 2020 is al besloten om het westelijke deel van De Enk gesloten te verklaren voor voertuigen en samenstellen van voertuigen die met inbegrip van de lading breder zijn dan 1,9 meter (Staatscourant 2020, nummer 7670 / Corsa registratienummer GEN19h0008211 / h190105539). Daarin zijn ook genoemde wegen begrepen. Bredere voertuigen kunnen elkaar niet of moeilijk passeren.

Desondanks komen er na het instellen van voornoemde geslotenverklaring nog regelmatig meldingen van verkeeronveilige situaties. Vooral aangaande de situatie op de Berkenboomsweg.

Het smalle karakter van de Berkenboomsweg en de Overkampsweg is in het voorjaar van 2021 versterkt, doordat op de erfgrans nieuwe erfafscheidingen zijn geplaatst. De erfgrans ligt vrijwel direct tegen de kant van de verharding aan. Hierdoor is uitwijken en/of passeren helemaal onmogelijk geworden.

Wat is er de achterliggende periode gedaan?

De verkeerssituatie op De Enk is al langere tijd punt van aandacht. Om die reden is deze locatie opgenomen in het Verkeersveiligheidsplan 2016 en zijn er diverse gesprekken geweest met betrokkenen, zoals o.a. met de Belangenvereniging Hierden. Dit heeft geleid tot onder meer de invoering van de geslotenverklaring voor breed verkeer. Ook is in januari 2019 een verkeersonderzoek gehouden, waarbij middels kentekenregistratie de verkeersbewegingen door het gebied zijn onderzocht en geanalyseerd. Het vermoeden bestond namelijk dat een groot aandeel van het verkeer dat De Enk doorkruiste sluipverkeer was en geen bestemming binnen het gebied had.

Conclusie van het verkeersonderzoek van 2019 was dat de verkeersintensiteit in De Enk redelijk beperkt is, dat het snelheidsbeeld positief is en dat het verkeersaandeel vooral bestemmingsverkeer is. N.B.: dit is een conclusie die voor het geheel van de Enk geldt. De specifieke situatie kan voor bepaalde wegvakken afwijken.

In 2020 is een actualisatie op het uitvoeringsprogramma behorende bij het Verkeersveiligheidsplan voorbereid. Tijdens deze voorbereidingsprocedure is ook bewonersparticipatie gevraagd. Zodoende zijn de Berkenboomsweg en de Overkampsweg opnieuw terechtgekomen in de actualisatie van het Verkeersveiligheidsplan. Het Verkeersveiligheidsplan-uitvoeringsprogramma 2021-2025 is in 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Tussentijds en ook nadien hebben meerdere andere gebruikers en omwonenden aan de bel getrokken over de verkeerssituatie. De melders focussen zich vooral de Berkenboomsweg en de Overkampsweg. Gelet op deze meldingen en bevindingen is in september 2021 een verkeerstelling gedaan op de Berkenboomsweg. Naar aanleiding daarvan is opnieuw bekeken of, en zo ja, hoe de situatie verbeterd kan worden.

Resultaat verkeersonderzoek

De verkeerstellingen van september 2021 hebben uitgewezen dat er per etmaal gemiddeld 303 motorvoertuigen en 271 fietsers op de Berkenboomsweg rijden. Per dag kan dit aantal overigens flink verschillen. Zo leidt een zaterdag bijvoorbeeld tot een intensiteit van 290 auto's en 473 fietsers. Belangrijke kanttekening is dat de verkeerstellingen zijn gehouden buiten het recreatieve hoogseizoen. Daarnaast is in de omgeving van de Berkenboomsweg ook een manege gevestigd. Ruiters zijn niet geregistreerd in de verkeerstelling, omdat paarden niet worden opgemerkt door telslangen.

Nog steeds is dit een relatief lage verkeersintensiteit voor een erftoegangsweg buiten de bebouwde kom, zoals ook in 2019 geconcludeerd werd. De snelheid van gemotoriseerd verkeer (V85 = 49 km/h) komt ook overeen met de situatie in 2019.

Eenzijds is de conclusie uit 2019, dat de verkeersintensiteit op de betreffende wegen redelijk laag is, nog steeds juist. Anderzijds kunnen we ook concluderen dat vrijwel alle gemotoriseerd verkeer dat op de Berkenboomsweg en in mindere mate ook op de Overkampsweg rijdt sluipverkeer is. Dit laatste is geconcludeerd uit het verkeersonderzoek van 2019. Sluipverkeer wordt hier gedefinieerd als verkeer dat geen bestemming heeft in het buitengebied van Hierden. Over het algemeen is er geen sprake van sluipverkeer in het buitengebied, maar met name de Berkenboomsweg en de Overkampsweg zijn uitzonderingen hierop.

In de verkeerstellingen van september 2021 op de Berkenboomsweg vallen een aantal zaken op.

- Het aandeel fietsverkeer ten opzichte van de intensiteit gemotoriseerd verkeer is relatief hoog. Dit is vooral te herleiden aan de fietsroute (veelal kinderen) van en naar de sportvelden (o.a. VV Hierden).
- De verkeersdrukte aan gemotoriseerd verkeer toont een piek in de periode tussen 16 en 20 uur. Dan passeert een kleine 36% van het totale verkeersaandeel. In de brede ochtendspits (7 tot 10 uur) bedraagt dit percentage 16%. De resterende 48% passeert op de andere uren van de dag.
- Opvallend is dat de piekdrukte op zaterdag voor zowel gemotoriseerd verkeer als fietsverkeer tegelijkertijd valt. Hier ligt vermoedelijk een verband tussen mensen die reizen tussen Frankrijk en VV Hierden, waarbij de ene per auto en de ander per fiets reist.
- Uit het nieuwe verkeersmodel (2021) blijkt dat de voornaamste verkeersintensiteit (en daarmee voornaamste sluiproute) zich vormt door de route Walstein – Berkenboomsweg – Kruisweg – Grevenhofsweg. De andere wegen in De Enk zijn beduidend minder druk.

Wenselijke situatie

Zoals al beschreven zijn de wegen smal. Groot verschil met de situatie in 2019 is dat langs de Berkenboomsweg en de Overkampsweg over vrijwel de volledige lengte erfafscheidingen zijn geplaatst. Het uitwijken, wat al moeilijk ging, is nu helemaal onmogelijk geworden.

Een auto mag op deze wegen maximaal 1,9 meter breed zijn. Het verkeerskundig kennisbureau CROW geeft aan dat een fietser gemiddeld 0,75 meter breed is. Daarnaast moet rekening gehouden worden met een profiel van vrije ruimte van minimaal 0,25 meter ten opzichte van een passerende of inhalende weggebruiker, en daarnaast van minimaal 0,70 meter ten opzichte van een vast voorwerp zoals bomen, paaltjes of hekwerken. Met andere woorden: de breedte van deze weg moet minimaal 3,6 meter zijn om een automobilist en een fietser verkeersveilig te laten passeren. In de oude situatie, toen er nog geen erfafscheidingen aanwezig waren, was er 2,9 meter nodig. De bestaande ruimte van 2,5 meter met hier en daar bermverharding was uiterst minimaal, maar toereikend.

Gelet op de aanwezigheid van de manege in de directe omgeving, alsmede het recreatieve karakter van De Enk, is ook de breedte van paarden van belang. Ruiters dienen immers ook op een verkeersveilige manier aan het verkeer deel te kunnen nemen. Voor ruiters te paard adviseert het CROW een breedte van 1,00 meter aan te houden. Daarnaast moet rekening gehouden worden met een profiel van vrije ruimte van 1,00 meter ten opzichte van een passerende of inhalende weggebruiker. Bij hoog opgaande begroeiing langs de weg, zoals vooral aan de Berkenboomsweg sprake van is, wordt aanbevolen rekening te houden met een aanvullende obstakelvrije zone van 0,5 meter. Kortom: wanneer een auto een ruiter te paard inhaalt, is er idealiter een wegbreedte van 4,4 meter nodig.

Wanneer twee auto's elkaar moeten passeren, is daar grofweg 4,5 meter ruimte voor nodig. Daarnaast zijn bovenstaande gemiddelden, de benodigde afstand kan dus ook net iets groter zijn dan de genoemde berekeningen.

Onderzocht is in hoeverre de erfafscheidingen toegestaan zijn. Deze zijn niet vergunningplichtig en mogen daar dus staan. Overigens is er weinig verschil tussen een erfafscheiding of hoogstaand maïs in het oogstseizoen. In wezen leidt dat tot dezelfde situatie.

Het karakter van het gebied is zo dat het wenselijk is dat er zo min mogelijk gemotoriseerd verkeer door het gebied rijdt. Dit sluit aan bij het recreatieve en toeristische karakter van De Enk. Er zijn veel fietsers, wandelaars, wielrenners, ruiters, et cetera te vinden. Hoewel het aandeel gemotoriseerd verkeer redelijk beperkt is, is elke auto er een te veel. Zeker nu duidelijk is dat er eigenlijk te weinig ruimte is om auto's en relatief grote aantallen fietsers tegelijkertijd gebruik te laten maken van de route, en bovendien vrijwel alle gemotoriseerd verkeer sluipverkeer is.

Daarnaast is het natuurlijk de vraag: zijn er alternatieven voor gemotoriseerd verkeer? Antwoord: ja, die zijn er. Enerzijds is de route Grevenhofsweg – Brouwersbosweg – Tweede Parallelweg ingericht als erftoegangsweg type 1. Dat wil zeggen dat deze breder is en daardoor meer geschikt is om gemotoriseerd verkeer af te wikkelen. Daarnaast is de route Krommekamp – Zuiderzeestraatweg de aangewezen route voor verkeer van en naar de wijk Frankrijk.

Oplossingsrichting

Alles afwegende is de eerste conclusie dat het van belang is de verkeersveiligheid te verbeteren. Dat kunnen we doen door de verkeersintensiteit (gemotoriseerd verkeer, sluipverkeer) op met name de Berkenboomsweg te verminderen. Daarbij moeten we voorkomen dat alternatieve binnendoorroutes worden gevonden, bijvoorbeeld via de Overkampsweg – Kruisweg. Om die reden wordt voorgesteld om een verkeersknip aan te brengen op de kruising Overkampsweg / Berkenboomsweg / Walstein. In de nieuwe situatie kan verkeer alleen nog vanaf Walstein richting de Tweede Parallelweg rijden en vice versa. Verkeer vanaf de Berkenboomsweg kan alleen nog maar richting de Overkampsweg(-noord) rijden en omgekeerd. Fietsers blijven uitgezonderd van deze maatregel. Gemotoriseerd verkeer mag zodoende nog wel op de Berkenboomsweg en de Overkampsweg rijden, maar de doorgaande route Walstein – Berkenboomsweg – Hierden is niet langer mogelijk.

Onderzoek toont aan dat de extra reistijd als gevolg van voorziene maatregel vanaf de nabijgelegen adressen naar enkele referentiepunten minimaal is. Ook de extra reistijd voor het doorgaande verkeer via de Berkenboomsweg is minimaal. De rijroute vanaf de kruising Walstein / Krommekamp naar de kruising Zuiderzeestraatweg / Grevenhofsweg bedraagt in afstand/reistijd:

- Via Walstein – Berkenboomsweg – Grevenhofsweg (huidige route) 1,8 km 4 min
- Via Krommekamp – Zuiderzeestraatweg 2,2 km 5 min
- Via Walstein – Tweede Parallelweg – Brouwersbosweg 2,6 km 5 min

Met deze verkeersmaatregelen beogen we:

- De verkeersbelasting (gemotoriseerd verkeer) op de Berkenboomsweg en Overkampsweg, en als gevolg daarvan ook op de Kruisweg en Walstein, te verminderen;
- Een verkeersveilige situatie te creëren voor verkeer (met name langzaam verkeer) dat nog wel op de Berkenboomsweg en Overkampsweg zal blijven rijden;
- Sluipverkeer door De Enk te weren;
- Het recreatieve karakter van De Enk te stimuleren;
- Invulling te geven aan ons Verkeersveiligheidsplan 2016 en uitvoeringsprogramma 2021-2025;
- Hinder (omrijdafstand e.d.) voor aangelegen adressen zoveel mogelijk te voorkomen;
- Wegen op een zo logisch mogelijke locatie te knippen, zodat er geen doodlopende wegen ontstaan en zoekgedrag zoveel mogelijk voorkomen wordt.

Overwegingen ten aanzien van het besluit

Voor het uitvoeren van een zogenaamde knip, is een verkeersbesluit nodig op grond van artikel 15, lid 2 Wegenverkeerswet. Het plaatsen van fysieke belemmeringen op de weg waardoor het aantal categorieën voertuigen wijzigt, is een maatregel die verder reikt dan het plaatsen van een verkeersbord. Een dergelijk besluit treedt ook pas in werking 6 weken nadat het (definitieve) besluit is bekendgemaakt in het digitale Gemeenteblad (artikel 27 Besluit Administratieve Bepalingen inzake het Wegverkeer (BABW).

Op grond van het bepaalde in artikel 15, tweede lid Wegenverkeerswet (WVW) moet een verkeersbesluit worden genomen voor het aanbrengen van fysieke verkeersmaatregelen waardoor het aantal categorieën weggebruikers wijzigt. Uit het oogpunt van het verzekeren van de veiligheid op de weg en het beschermen van weggebruikers en passagiers is het noodzakelijk om de voorgestelde maatregel te nemen.

Artikel 24 van het BABW vereist dat er voor het nemen van het verkeersbesluit overleg wordt gepleegd met de gemandateerde verkeersadviseur van politie Oost-Nederland, district Noord en Oost-Gelderland.

BESLUIT

Op grond van voorgaande overwegingen, wordt besloten om:

Een afsluiting of verkeerskundige knip voor gemotoriseerd verkeer te realiseren op de kruising Overkampsweg / Berkenboomsweg / Walstein, waarbij de kruising diagonaal afgesloten wordt. De verkeersrelaties west-zuid en noord-oost en vice versa blijven open.

In de bijlage bij dit besluit kunt u bekijken hoe het er straks uit komt te zien.

Harderwijk 22 december 2021

*namens burgemeester en wethouders
de heer P. Mulder
teamleider Ruimtelijke Dienstverlening*

Mededelingen

Procedure

In dit voorstel ligt een ontwerp van verkeersbesluit klaar. De besluitvorming wordt voorbereid volgens de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Dit houdt het volgende in:

1. Het ontwerp van besluit wordt bekendgemaakt in het digitale of elektronisch Gemeenteblad in de rubriek 'verkeersbesluiten'.
2. Binnen 6 weken na de digitale bekendmaking en digitale ter inzagelegging kunnen belanghebbenden tegen dit besluit hun zienswijze naar voren brengen. Hoe dat moet staat hieronder.
3. Ingediende zienswijzen die te laat worden ingediend, worden niet meegenomen bij het vaststellen van het definitieve besluit.
4. De zienswijzen worden meegenomen bij het vaststellen van het definitieve besluit.
5. Afhankelijk van de ingediende zienswijzen wordt het (ontwerp)besluit (on)gewijzigd vastgesteld.
6. Het definitieve besluit wordt bekendgemaakt op dezelfde wijze als het ontwerp van besluit is bekendgemaakt. Dat gebeurt door plaatsing in de rubriek 'verkeersbesluiten' van het digitale Gemeenteblad via overheid.nl.
7. Na de vaststelling van het definitieve besluit, kunnen belanghebbenden rechtstreeks beroep instellen bij de rechtbank Gelderland. Hoe dat moet staat onderaan het definitieve besluit.
8. Als het besluit onherroepelijk is, wordt het besluit uitgevoerd.

Zienswijzen

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunt u bij het college van burgemeester en wethouders van Harderwijk gemotiveerd een zienswijze indienen tegen dit ontwerpbesluit als u belanghebbende bent. U kunt dit doen door uw schriftelijke zienswijze uiterlijk zes weken na de datum van deze bekendmaking en digitale terinzagelegging te sturen naar:

Burgemeester en wethouders van Harderwijk

t.a.v. domein Ruimte

Team Ruimtelijke Dienstverlening

Postbus 149

3840 AC Harderwijk

Onder vermelding van: 'Zienswijze knip Berkenboomsweg' en het zaaknummer: 02430000086056.

Wilt u liever uw zienswijze mondeling doen?

Neemt u dan contact op met het secretariaat van het Domein Ruimte via telefoonnummer (0341) 411 911 voor het maken van een afspraak.

Heeft u nog vragen?

Als u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met het Domein Ruimte onder het hiervoor genoemde telefoonnummer.